

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobců:

a) X
bytem X

b) GRAIN a.s.
sídlem Poustka 97, Višňová
zastoupen advokátem JUDr. Ing. Miroslavem Madejem
AK JUDr. Michal Vondráček
sídlem Polská 4, Praha 2

proti

žalovanému:

Krajský úřad Libereckého kraje
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2

za účasti osob na řízení zúčastněných:

I. CETIN a. s.
sídlem Českomoravská 2510/19, Praha 9

II. Město Frýdlant
sídlem nám. T. G. Masaryka 37, Frýdlant

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2023, č. j. KULK 88902/2022-OSŘ,

takto:

- I. Žaloba žalobce a) se odmítá.
- II. Žalobce a) a žalovaný nemají mezi sebou právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci a) se vrací zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, který bude vyplacen z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem k rukám jeho právní zástupkyně, Mgr. Magdaleny Dvořákové Cilínkové, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žaloba žalobce b) se zamítá.
- V. Žalobce b) a žalovaný nemají mezi sebou právo na náhradu nákladů řízení.
- VI. Osobám na řízení zúčastněným se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobci domáhali přezkumu shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Frýdlant, odboru stavebního úřadu a životního prostředí (dále jen „stavební úřad“) ze dne 8. 6. 2022, č. j. PDMUFT 2901/2018/OSUZP/54/Koš-0074. Výrokem I. tohoto prvostupňového rozhodnutí bylo podle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) nařízeno žalobci b) odstranění stavby oplocení umístěného na částech pozemků p. č. XA, XB a XC v k. ú. X podle Geometrického zaměření skutečného stavu č. 2497/2019 ze dne 29. 11. 2019, zpracovaného Richardem Soukupem - autorizace Ing. Petra Vokřálová, úředně oprávněný zeměměřičský inženýr ČÚZK č. 1978/2000 (dále jen „geometrické zaměření ze dne 29. 11. 2019“) od společné hranice s pozemkem p. č. XD v k. ú. X přes body č. 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 a 2 do bodu č. 1 a dále od společné hranice s pozemkem p. č. XD v k. ú. X přes body č. 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3 do bodu č. 1; žalobci a) bylo nařízeno odstranění stavby oplocení umístěného na částech pozemků p. č. XD, XE a XF v k. ú. X podle geometrického zaměření ze dne 29. 11. 2019, od společné hranice s pozemkem p. č. XA v k. ú. X přes body č. 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 a 34 až ke společné hranici s pozemkem p. č. XA v k. ú. X, dále odstranění stavby oplocení umístěného na částech pozemků p. č. XE, XF, XD v k. ú. X a p. č. XD v k. ú. X podle geometrického zaměření ze dne 29. 11. 2019, od bodu č. 101 přes body č. 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156 a zpět do bodu č. 101). Výrokem II. byla žalobcům uložena povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč a výrokem III. stanoveny podmínky pro odstranění stavby.
2. Původní rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2020, č. j. KULK 53220/2020 OSŘ, i jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí stavebního úřadu bylo zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 1. 7. 2021, č. j. 59 A 88/2020-76, pro vady řízení, z důvodu špatně adresovaného nařízení odstranění stavby, které bylo vztaženo na stavbu jako celek, jako by stavba byla ve spoluvlastnictví obou žalobců.

3. Žalovaný v nyní přezkoumávaném rozhodnutí zdůraznil, že pro nařízení odstranění stavby musí být dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona splněna podmínka, že stavba vyžadovala veřejnoprávní povolení a současně podmínka, že nebylo vydáno rozhodnutí o jejím dodatečném povolení. Dodatečné povolení na posuzovanou stavbu vydáno nebylo, neboť o něj ze strany žalobců nebylo ani požádáno. Žalovaný se proto zaměřil na otázku, zda stavba oplocení vyžadovala ke svému vzniku veřejnoprávní povolení. Z hlediska jejího právního vymezení spadá posuzovaná stavba pod § 103 odst. 1 písm. f) bod 13 stavebního zákona, a nevyžaduje tudíž stavební povolení, vyžaduje však územní rozhodnutí, neboť se jedná o stavbu oplocení umístěnou v nezastavěném území. Konkrétně pozemky p. č. XD, XA, XB, XE a XF jsou z hlediska územního plánu v nezastavěném území s funkčním využitím „pole“ a pozemky p. č. XC, XH jsou z hlediska územního plánu v nezastavěném území s funkčním využitím „lesní plochy“. Za běžného postupu by tedy stavba oplocení procházela klasickým povolovacím procesem a vyžadovala by ke svému umístění územní rozhodnutí. Zjednodušený postup podle § 96 stavebního zákona nelze aplikovat, protože se záměr nachází v nezastavěném území. Stavbu nelze z hlediska jejího charakteru považovat za stavbu oplocení dřevin vysázených za účelem založení územního systému ekologické stability a podřadit ji pod § 79 odst. 2 písm. k) stavebního zákona, tedy stavbu ve volném režimu. Umístěním stavby došlo k omezení provozu na přilehlé pozemní komunikaci, jak vyplývá z nesouhlasného vyjádření Krajské správy silnic Libereckého kraje. Stavba se nachází v tělese přilehlé pozemní komunikace, podmínky pro posouzení stavby podle § 79 odst. 2 písm. k) stavebního zákona nejsou proto ani v tomto případě splněny. Oplocení z drátěného pletiva mezi ocelovými sloupky nelze považovat za tzv. „oplocenku“. Nejedná se ani o oplocení ve smyslu § 79 odst. 2 písm. f) stavebního zákona, protože není splněno, že nehraničí s veřejně přístupnou pozemní komunikací a nenachází se v zastavěném území. Pokud jde o plochy lesní, je nepřipustné oplocování pozemků ve volné krajině s výjimkou 1. ochranného pásma vodních zdrojů, což zjevně není případ posuzované stavby. Současně není ani splněna podmínka, že by stavba neměla vést podél veřejně přístupné komunikace. Pokud jde o prostorovou a územní lokalizaci oplocení, stavební úřad si za účelem objektivního posouzení věci opatřil u odborné osoby, geodeta, geodetické zaměření skutečného stavu oplocení sadu na pozemku p. č. XE (část A) a p. č. XD, XA a XB (část B). Žalobci v rámci správního řízení nepředložili žádný relevantní důkaz, kterým by umístění oplocení zpochybnili. Z geodetického zaměření vyplynulo, že obě části oplocení jsou umístěny i na pozemcích jiných osob, které k tomu nevyslovily souhlas, naopak se prostřednictvím podaných námitek ostře proti umístění oplocení vymezily a požadují jeho odstranění. K námitce, že v katastru nemovitostí je nově uveden způsob užívání jako „ovocný sad“ žalovaný zdůraznil, že se tak stalo na základě čestného prohlášení žalobců, bez příslušného rozhodnutí stavebního úřadu. Popsaná změna však dle § 80 odst. 2 písm. e) stavebního zákona vyžaduje rozhodnutí o změně využití území, neboť se jedná o zřízení sadu. K neaktuálnosti podkladových závazných stanovisek žalovaný zdůraznil, že u nich nebyla omezena doba platnosti. Stavba oplocení se v celém rozsahu nachází v ochranném pásmu lesa, kde může být umístěna jen se souhlasem příslušného orgánu státní správy lesů a orgánu státní správy myslivosti, oplocení se navíc nachází přímo na pozemku lesa, kde je oplocení i samotný ovocný sad nepřipustný. Stavba je současně v rozporu i s platnou územně plánovací dokumentací. Stavební úřad dle žalovaného postupoval správně, když pro účely posouzení možnosti nařízení odstranění stavby postupoval v součinnosti s dotčenými orgány hájícími zájmy podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti.

II. Žaloba

4. Ve včas podané žalobě žalobci především namítali, že nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v řízení došlo k závažným vadám, které mohly mít vliv na rozhodnutí ve věci. Především nebyly zohledněny nové skutečnosti, které nastaly po roce 2018. Pro rozhodování správního orgánu je přitom rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí, nikoliv v době zahájení řízení. Správní orgány vycházely z místního šetření, které však provedly pouze po zahájení řízení v roce 2018, a stanovisek orgánů státní správy myslivosti a orgánů státní správy lesů rovněž z roku 2018. Žalobce odkázal na zápis v katastru nemovitostí, kde je nově povolen způsob užívání „ovocný sad“. Tvrzení dotčených orgánů o narušení migračních tras zvěře a nemožnosti pastvy jsou pouhými dohady, jde o nesprávné předpoklady obsažené v podkladech pro rozhodnutí z roku 2018, které však nereflektují aktuální stav předmětné lokality. Právní změnu posuzovaných pozemků ani faktické změny správní orgány nereflektovaly. Tento postup vzbuzuje důvodné pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti postupu správních orgánů. Správní orgány měly znovu posoudit veškeré námitky žalobců dle aktuálního stavu.
5. Žalobci dále tvrdili, že oznámení o zahájení řízení o odstranění stavby ze dne 20. 8. 2018 neobsahovalo zákonné náležitosti. Stavební úřad v oznámení neuvedl, jaké rozhodnutí mělo být pro realizaci nepovolené stavby nutné. Postupem správních orgánů bylo porušeno ústavně garantované právo žalobců na spravedlivý proces.
6. Dle žalobců nebyl naplněn důvod k odstranění stavby ve smyslu § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, neboť oplocení ovocného sadu není stavbou ve smyslu stavebního zákona, eventuálně je stavbou, jejíž realizaci nevyžaduje územní rozhodnutí ani stavební povolení ve smyslu § 79 odst. 2 písm. k) stavebního zákona ve spojení s § 103 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Žalobci se odvolávali se na závazné stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí ve věci oplocování pozemků pro lesnické účely a oplocování pozemků pro účely zakládání územních systémů ekologické stability ze dne 16. 9. 2009. Ovocný sad je umístěn v území vyznačeném platnými Zásadami územního rozvoje Libereckého kraje jako nadregionální biocentrum Poustecká obora, což je skladebný prvek územního systému ekologické stability. Žalobci dále upozorňovali na fakt, že jsou příjemci dotace v rámci dotačního programu 1. R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 6. 12. 2018. Podmínkou této dotace určené na posuzovaný oplocený ovocný sad je povinnost příjemce dotace po dobu 10 let udržovat stanovený počet životaschopných jedinců, být členem Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce a každoročně získat jeho ochranou známku. Žalobce b) doložil zápisem z kontroly dodržování Zásad systémů integrovaného pěstování ovoce v SISPO ze dne 10. 7. 2020, že je držitelem ochranné známky, se kterou je spojena povinnost spoluvytváření územních prvků ekologické stability, což plní ve vztahu k posuzovanému ovocnému sadu vysázením doporučených bylin a dřevin, budováním úkrytů pro predátory a chovem včel.
7. Žalobci rovněž nesouhlasili se závěrem správních orgánů, že § 18 odst. 5 stavebního zákona vylučuje oplocení ovocného sadu v nezastavěném území. Namítali, že oplocení ovocného sadu v projednávané věci je ve veřejném zájmu, neboť sad jako prvek územního systému ekologické stability je možné v nezastavěném území podle tohoto ustanovení oplotit, což nevylučuje ani územně plánovací dokumentace.

8. Žalobci trvali na tom, že oplocení ovocného sadu neomezuje provoz na pozemní komunikaci, neboť ve skutečnosti do pozemní komunikace vůbec nezasahuje a mezi oplocením a pozemní komunikací se nachází alej vzrostlých stromů. Žalobci zopakovali, že správní orgány vycházely z neaktuálního právního i skutkového stavu, od března 2019 žádné další místní šetření neprovedly.
9. Žalobci tvrdili, že nařízením odstranění stavby dojde k neproporcionálnímu zásahu do vlastnického práva vlastníka stavby, neboť i v případě, že by se o nepovolenou stavbu jednalo, jistě by nebyl problém v oplocení jako takovém, problém by spočíval pouze v jeho betonové části. Oplocení není s pozemkem pevně spojeno, je zhotoveno tak, že jej lze jednoduše demontovat a přemístit jinde, kde lze díly oplocení opětovně smontovat a použít.
10. Za zásadní vadu řízení před správními orgány pak žalobci považovali nedostatek pasivní legitimace žalobce a), který není vlastníkem ani spoluvlastníkem oplocení ovocného sadu ani jeho části. Celé oplocení je ve vlastnictví žalobce b), který má pozemky vlastněné žalobcem a) propachtované na základě pachtovní smlouvy ze dne 8. 5. 2018.
11. Podle právní úpravy v § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona má stavební úřad postupovat v případě zjištění staveb nepovolených. Nelze se na jeho podkladu domáhat odstranění staveb neoprávněných, tj. staveb provedených bez oprávnění na pozemku jiného vlastníka. Nařídit odstranění oplocení podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona nelze už jen z toho důvodu, že částečně zasahuje na pozemky ve vlastnictví třetích osob. Neoprávněné stavby je však třeba řešit občanskoprávní cestou. S Lesy ČR, s. p. byla dne 24. 2. 2020 uzavřena dohoda, jejíž součástí je ujednání o nenárokování odškodného za případné poškození ovocného sadu pádem stromu. Jednáno bylo i s Krajskou správou silnic Libereckého kraje, která s oplocením rovněž vyslovila souhlas.
12. Ze všech uvedených důvodů žalobci navrhovali zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného a jemu předcházejícího rozhodnutí stavebního úřadu.

III. Vyjádření žalovaného

13. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že není sporu o tom, že posuzovaná stavba povolena nebyla. V napadeném rozhodnutí pak bylo vysvětleno, že se jedná o stavbu dle § 103 odst. 1 písm. f) bod 13 stavebního zákona, která vyžaduje územní rozhodnutí, jelikož se jedná o stavbu oplocení umístěnou v nezastavěném území. Odstranění stavby se nařizuje jejímu vlastníku, přičemž podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, je stavba součástí pozemku. Případné uzavření pachtovní smlouvy na vlastnictví pozemků nemůže nic změnit. Argumentací žalobců ohledně změny druhu pozemku, jak je zapsán v katastru nemovitostí, se žalovaný v napadeném rozhodnutí rovněž zabýval. Žalovaný upozornil na nevyhovující vztah stavebního a katastrálního zákona, kdy katastrální úřady zapisí na žádost vlastníků v zásadě cokoliv, a nejsou oprávněny tvrzené skutečnosti ověřovat či požadovat doložení příslušných povolení. To vede k rozsáhlému obcházení regulací, zejména územních plánů. Druh pozemku zapsaný v katastru nemovitostí, na kterém nepovolená stavba stojí, je však pro posouzení věci nerozhodný. Zbytek žalobní námitky považoval žalovaný za čistě obstrukční. Navrhoval žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

IV. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích žalobních bodů, kterými je v duchu dispoziční zásady, jíž je správní soudnictví ovládáno, vázán, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.
15. Podle § 107a odst. 1 zákona č. 99/1963, Občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), aplikovatelného na základě § 64 s. ř. s., má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti, popřípadě ten, kdo převzal výkon vlastnického práva k majetku, o něž v řízení jde, vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107. Podle § 107a odst. 2 o. s. ř. soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány.
16. Žalobce a) v průběhu jednání před soudem dne X zemřel. Z kupní smlouvy ze dne 20. 12. 2023 uzavřené mezi žalobcem a) jako prodávajícím a společností LATD agro XIII., a.s. jako kupujícím, vyplývá, že žalobce a) zamýšlel podat návrh podle § 107a odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. na vstup společnosti LATD agro XIII., a.s. na jeho místo jako žalobce do řízení o podané žalobě. Soud proto usnesením ze dne 6. 2. 2024, č. j. 59 A 24/2023-89, vyzval společnost LATD agro XIII., a.s., aby se ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto usnesení vyjádřila, zda souhlasí se vstupem do řízení dle § 107a odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. namísto žalobce a). Společnost LATD agro XIII., a.s. na výzvu soudu nereagovala a souhlas se vstupem do řízení namísto žalobce nedala. O procesním nástupnictví proto nebylo soudem rozhodováno.
17. Žalobce a) přestal být na základě kupní smlouvy ze dne 20. 12. 2023 vlastníkem pozemků p. č. XF, XE a XD v k. ú. X, na nichž byla realizována část stavby oplocení, o jejímž odstranění bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím. Současný vlastník pozemků nedal souhlas se vstupem do řízení namísto žalobce a). Krajský soud proto žalobu žalobce a) odmítl pro nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
18. Pokud jde o žalobce b), jsou předmětem soudního přezkumu správní rozhodnutí vydaná ve věci nařízení odstranění tzv. „černé“ stavby podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Podle tohoto ustanovení *„stavební úřad nařídí odstranění stavby vlastníku stavby nebo s jeho souhlasem stavebníkovi stavby prováděné nebo provedené bez rozhodnutí nebo opatření vyžadovaného stavebním zákonem nebo bez opatření nebo jiného úkonu toto rozhodnutí nabrazující anebo v rozporu s ním, a stavba nebyla dodatečně povolena.“*
19. V řízení bylo dostatečně prokázáno, že oplocení vzniklo vyhloubením základů pro sloupky, jejich zabetonováním a připevněním kovového pletiva na ně, tedy stavební a montážní technologií, a je tak stavbou ve smyslu § 2 odst. 3 stavebního zákona.

20. Řízení o odstranění stavby zahajuje stavební úřad z moci úřední na základě jakkoli získaného poznatku, že stavba nebyla povolena, ač povolena být měla. Takový poznatek zde vyplynul z místního šetření konaného dne 15. 8. 2018 na základě telefonického podnětu.
21. Cílem řízení o odstranění stavby je její odstranění, jen pokud stavba nebyla dodatečně povolena. Požádá-li tedy stavebník o dodatečné povolení stavby podle § 129 odst. 2 stavebního zákona, stavební úřad řízení o odstranění stavby přeruší. Dodatečné povolení stavby však lze vydat pouze za splnění podmínek stanovených v odst. 3 téhož ustanovení. Pokud se tak stane a stavební úřad stavbu dodatečně povolí, pak řízení o odstranění stavby zastaví. V daném případě však splnění těchto podmínek vůbec nelze hodnotit, protože žalobce b) o dodatečné povolení stavby nepožádal.
22. Předpokladem odstranění stavby je zjištění, že se jedná o stavbu, která veřejnoprávnímu povolení podléhala, a že nebylo vydáno.
23. Dle § 103 odst. 1 písm. f) bod 13 stavebního zákona stavba oplocení nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Vyžaduje však územní rozhodnutí.
24. Dle § 79 odst. 2 písm. f) stavebního zákona *rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas nevyžadují opěrné zdi do výšky 1 m nebo oplocení do výšky 2 m, které nehraničí s veřejně přístupnými pozemními komunikacemi nebo s veřejným prostranstvím a které se nacházejí v zastavěném území či v zastavitelné ploše,*
25. Dle § 79 odst. 2 písm. k) stavebního zákona *rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas nevyžadují oplocení lesních školek, oplocení zřízené k ochraně lesních porostů před zvěří na lesních pozemcích a oplocení dřevin vysazených za účelem založení územního systému ekologické stability, která jsou bez podezdívky, přičemž nesmí dojít k omezení provozu na pozemní komunikaci nebo k přerušení turisticky značené trasy.*
26. Žalobce b) již v průběhu správního řízení tvrdil, a tvrdí to i v žalobě, že oplotil dřeviny vysázené za účelem založení územního systému ekologické stability a dle naposledy citovaného ustanovení tak k realizaci oplocení nepotřeboval žádné povolení.
27. Dle § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, *pro účely tohoto zákona se vymezují některé základní pojmy takto územní systém ekologické stability krajiny (dále jen "systém ekologické stability") je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability.*
28. Dle § 4 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny *vymezení systému ekologické stability, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu*

jeho vytváření stanoví Ministerstvo životního prostředí České republiky (dále jen "Ministerstvo životního prostředí") obecně závazným právním předpisem.

29. Dle § 59 odst. 1 téhož zákona *k zajištění podmínek pro vytváření systému ekologické stability se v dohodě s vlastníkem pozemku uskuteční opatření, projekty a plány podle § 4 odst. 1.*
30. Z výše uvedeného je zřejmé, že aby bylo možné hovořit o vytváření systému ekologické stability, musel by žalobce b) postupovat v dohodě s orgány státní správy na základě právního předpisu vydaného Ministerstvem životního prostředí (tím je v současné době vyhláška č. 395/1992 Sb., konkrétně § 1-6), neboť vymezení systému ekologické stability je úkolem státu. Nic takového však žalobce b) v průběhu správního řízení netvrdil ani neprokazoval. Skutečnost, že žalobce b) je příjemcem dotace na obnovu sadů, je v tomto ohledu zcela nerozhodná. Soud proto považoval za nadbytečné doplňovat dokazování výňatkem ze Zásad územního rozvoje Libereckého kraje z listopadu 2011, výňatkem ze Zpřesnění znění zásad pro poskytování dotací pro rok 2018, rozhodnutím ministerstva zemědělství o poskytnutí dotace ze dne 6. 12. 2018 či zápisem z kontroly dodržování Zásad systémů integrovaného pěstování ovoce v SISPO ze dne 10. 7. 2020.
31. Vzhledem k tomu, že žalobce b) neprokázal, z jakého důvodu by výsadba stromků jabloní a keřů angreštů měla znamenat založení systému ekologické stability, jeví se argumentace společným stanoviskem ministerstev skutečně jako účelová.
32. Argumentaci § 18 odst. 5 stavebního zákona soud považuje za zcela lichou, už jen proto, že tato argumentace je opět spojována se založením systému ekologické stability.
33. Pokud žalobce b) argumentuje změnou stavu oproti roku 2018, kdy bylo řízení o odstranění stavby zahájeno, je třeba přisvědčit žalovanému, že druh pozemků zapsaný v katastru nemovitostí, na nichž nepovolená stavba stojí, je pro věc samu nerozhodný. Podstatné je, jak bylo uvedeno shora, zda stavba vyžadovala nějaké veřejnoprávní povolení a zda jej případně má.
34. Je pravdou, že stavební úřad v usnesení o zahájení řízení o odstranění stavby pouze konstatoval, že stavba oplocení byla provedena bez rozhodnutí vyžadované stavebním zákonem, aniž by konkretizoval, jaké rozhodnutí mělo být pro realizaci nepovolené stavby nutné. Tato skutečnost však nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť s právním názorem stavebního úřadu, že stavba vyžaduje územní rozhodnutí byl žalobce b) v průběhu správního řízení opakovaně seznámen a jeho procesní práva tak nebyla žádným způsobem dotčena. Žalovaný na str. 8 a 9 napadeného rozhodnutí pak jasně vysvětlil, že posuzovaná stavba sice nevyžadovala stavební povolení, vyžadovala však územní rozhodnutí, neboť se jedná o stavbu oplocení v nezastavěném území (obdobně argumentoval stavební úřad v prvostupňovém rozhodnutí na str. 12 a 13).
35. Zpochybňuje-li žalobce b) správnost geodetického zaměření a tvrdí-li, že ve skutečnosti oplocení ovocného sadu nezasahuje do pozemní komunikace, je třeba především konstatovat, že v průběhu správního řízení žalobce b) správnost geodetického zaměření žádným relevantním způsobem nezpochybnil, i když měl možnost se k provedenému geometrickému zaměření vyjádřit. Již v předchozím rozsudku zdejšího soudu ze dne 1. 7. 2021, č. j. 59 A 88/2020-76, byl žalobce b) upozorněn na to, že soudní přezkum rozhodnutí nelze vnímat jako jakési odvolací řízení s plnou apelací. Tento přezkum je koncipován až jako následný prostředek ochrany

subjektivních veřejných práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy. Ani místní šetření navrhované jako další důkaz proto soud neprováděl.

36. Pokud jde o namítanou neaktuálnost nesouhlasných stanovisek orgánu státní správy lesů a státní správy myslivosti, je třeba především zdůraznit, že tato stanoviska si stavební úřad vyžádal nad rámec nutných podkladů pro rozhodnutí ve věci. Rozhodnutí o odstranění stavby není rozhodnutí, které by bylo těmito stanovisky podmíněno. Souhlas se stavbou ze strany uvedených dotčených orgánů by byl stěžejní v řízení o dodatečném povolení stavby, které však nikdy nebylo zahájeno, protože o dodatečné povolení stavby žalobce b) nepožádal.
37. Obdobně souhlas se stavbou umístěnou na pozemku jiného vlastníka ze strany tohoto vlastníka by byl žalobce b) povinen doložit v řízení o dodatečném povolení stavby, nikoli v řízení o jejím odstranění. Soud proto nedoplňoval dokazování k žalobě doloženou dohodou o vypořádání bezesmluvního užívání pozemku uzavřenou mezi žalobcem b) a Lesy České republiky, s. p. či souhlasem Krajské správy silnic Libereckého kraje se stavbou oplocení ze dne 23. 7. 2018. Souhlas Krajské správy silnic Libereckého kraje se stavbou oplocení byl navíc podmíněn tím, že vzdálenost oplocení od silnice bude 2,5 m, což dle geometrického zaměření ze dne 29. 11. 2019 nebylo splněno. Ve správním spise je také založeno vyjádření Krajské správy silnic Libereckého kraje ze dne 3. 2. 2020, že oplocení tvoří v průjezdném úseku komunikace krajské silnice ev. č. III/03510 na pozemku p. č. 1013 nebezpečnou pevnou překážku. Ve sdělení ze dne 14. 7. 2022 Krajská správa silnic Libereckého kraje konstatovala, že stanovisko ze dne 3. 2. 2020 je stále platné. Nesouhlas se stavbou oplocení je patrný i z vyjádření Lesů České republiky ze dne 13. 7. 2022. I obě posledně zmiňované listiny jsou součástí správního spisu.
38. Ani námitce, že nelze nařídít odstranění stavby oplocení podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona už jen z toho důvodu, že částečně zasahuje na pozemky ve vlastnictví třetích osob, a věc je proto třeba řešit soukromoprávní cestou, nelze přisvědčit. „Neoprávněná“ a „nepovolená“ stavba jsou sice na sobě nezávislé právní instituty, jejichž zásadní odlišnost tkví (zjednodušeně řečeno) v tom, že první jmenovaný institut reflektuje absenci soukromoprávního oprávnění pro realizaci (resp. existenci) stavby, zatímco druhý z těchto institutů absenci veřejnoprávního oprávnění. S ohledem na to však není nijak vyloučeno, aby u jediné stavby absentovaly oba typy oprávnění (jak veřejnoprávní, tak soukromoprávní), a byla tedy zároveň „neoprávněnou“ i „nepovolenou“.
39. Argumentaci k otázce proporcionality, navrhuující odstranění pouze betonových patek plotu, soud považuje za absurdní, neboť není možné zachovat stavbu a zároveň odstranit její základy.
40. Soud proto dospěl k závěru, že námitky žalobce b) nejsou důvodné. Napadené rozhodnutí je přezkoumatelné, správné, založené na dostatečně zjištěném skutkovém stavu.

V. Závěr a náklady řízení

41. Žalobu žalobce a) soud odmítl pro nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
42. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a) a žalovaným soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

43. Žalobní námitky žalobce b) soud shledal nedůvodnými, a proto žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Soud rozhodl bez jednání za presumovaného souhlasu žalobce b) i žalovaného (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
44. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem b) a žalovaným bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, jemuž však náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto vyslovil, že žalobce b) a žalovaný mezi sebou nemají právo na náhradu nákladů řízení.
45. Ve vztahu k osobám zúčastněným na řízení pak krajský soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. tak, že se jim právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává, neboť osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu pouze těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil; případně jim soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení. V daném případě však krajský soud osobám zúčastněným na řízení splnění žádné povinnosti, v souvislosti s níž by jim vznikly náklady, neuložil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 12. března 2024

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu

